

Faun Naturforvaltning AS
Fyresdal Næringshage
3870 Fyresdal

Tlf. 35 06 77 00
Fax. 35 06 77 09

www.fnat.no
post@fnat.no

VILTFORVALTNING

FISKEFORVALTNING

KONSEKVENSGREIING

LANDBRUK OG NÆRING

Elgbeitetaksering i Trysil og omegn 2007

Oppdragsgiver:
Trysil og Engerdal utmarksråd

Lars Erik Gangsei

Forord

På vegne av Faun Naturforvaltning AS vil undertegnende takke for oppdraget med å føre rapporten i pennen for fjerde år på rad!

Ei stor takk til taksatorene og ikke minst til Runa Skyrud for plotting av data og god hjelp med de spørsmål vi har hatt.

Vi håper fremdeles rapporten vil være til nytte for oppdragsgiver og lesere.

Fyresdal 17. august 2007.

Lars Erik Gangsei

Forsidefoto: Lars Erik Gangsei. Tommy Granlien ved innhegning i Notodden (satt opp 2004) (øvre). Beiteklipp på bjørk (nedre venstre) og beiteklipp på furu (nedre høyre). Alle bilder fra Notodden i Telemark.

Faun rapport 037-2007:

Tittel: Elgbeitetaksering i Trysil og Omegn 2007
Forfatter: Lars Erik Gangsei

Tilgjengelighet: Fri

Oppdragsgivere: Trysil og Engerdal utmarksråd
Prosjektleder: Lars Erik Gangsei
Prosjektstart: 15.07.2007
Prosjektslutt: 15.08.2007

Referat: Beitetaksering på 85 bestand i Trysil er gjennomført våren 2007. Bestanda er fordelt på de tre elgregionene Ljørdalen Viltstellområde, Sve-Nor Ålg og Trysil Øst Elgregion. De viktigste fôrressursene i ungskogen i vinterbeiteområdene utgjøres av *furu* og *bjørk*.

Sammenlignet med tidligere år ble beitepresset redusert i 2007, dette gjelder spesielt i Trysil Øst og Ljørdalen. Dette må ses som en positiv utvikling siden disse regionene tidligere hadde et beitepress hvor man kan frykte negative konsekvenser for elgens kondisjon. Reduksjonen skyldes trolig en kombinasjon av redusert elgtetthet og en "lite streng" vinter 2006/07. Der er fremdeles klare forskjeller mellom de tre regionene i Trysil. Beitepresset er klart størst i Trysil Øst, hvor *furu* blir klart overbeita og også *bjørk* i stor grad blir utnyttet.

Sammendrag: Norsk
Dato: 17.08.2007
Antall sider: 20 s + vedlegg

Kontaktopplysninger Faun Naturforvaltning AS:

Post: Fyresdal Næringshage 3870 FYRESDAL
Internet: www.fnat.no
E-post: post@fnat.no
Telefon: 35 06 77 00
Telefax: 35 06 77 09

Kontaktopplysninger forfatter:

Navn: Lars Erik Gangsei
Epost: leg@fnat.no
Telefon: 35 06 77 01
Telefax: 35 06 77 09

Innhold

Sammendrag.....	5
Bakgrunn	6
Metode.....	7
Resultat.....	8
Hele Trysil, (samla) og sammenligninger mellom regionene.....	9
Ljørdalen viltstellområde	15
Sve-Nor Älg	16
Trysil Øst Elgregion	17
Diskusjon.....	18
Konklusjon	19
Litteratur.....	20
Vedlegg	21

Sammendrag

I Trysil er det gjennomført beiterregistreringer etter ”Knut Solbraa sin metode” (overvåkingstakst) på 87 bestand i 2004, 84 bestand i 2005 og 2006, samt 85 bestand i 2007. Beiterregistreringene er gjennomført innenfor de tidligere avgrensede vinterbeiteområdene i regionene Ljørdalen Viltstellområde (18 bestand i 2007), Sve-Nor Älg (31 bestand i 2007) og Elgregion Trysil Øst (36 bestand i 2007).

Resultata fra 2006 viste en lavere plantetetthet enn i 2004 og 05, dette ”snudde” igjen i 2007 da man registrerte plantetettheter på nivå med 2004 og 05. Taksten i 2007 bekrefter en høy tetthet av *furu* på HK II i alle regionene, i overkant av 200 *furu* per daa i gjennomsnitt, mens der er i overkant av 100 *bjørk* per daa i gjennomsnitt. Ljørdalen skiller seg ut med lavere tetthet av *bjørk*, mens *furu* per 2007 hadde ganske lik tetthet i de tre regionene. *ROS* og *einer* finnes bare sporadisk på de takserte bestanda.

Resultata fra 2007 viser et redusert beitepress i totalt sett i Trysil i forhold til resultata fra 2006. Det reduserte beitepresset ses mest markert i Trysil Øst og Ljørdalen, mens utslaga i Sve-Nor er små. Det reduserte beitepresset må ses som en positiv utvikling siden disse regionene tidligere hadde et beitepress hvor man kan frykte negative konsekvenser for elgens kondisjon. Trysil Øst har fremdeles et relativt hardt beitepress. Det reduserte beitepresset skyldes trolig en kombinasjon av redusert elgtetthet og en ”lite streng” vinter 2006/07.

Resultata fra 2007 bekrefter de tidligere års resultater med hensyn til forskjeller i beitepress. Trysil Øst skiller seg per 2007 ut ved fremdeles å ha et høyere beitepress sammenligna med Ljørdalen og Sve-Nor.

Vinterbeiteområdene i Trysil Øst og delvis Ljørdalen utgjør en mindre del av det totale arealet. Med andre ord må man forvente at skogskadene i Trysil Øst og Ljørdalen blir hardere innenfor vinterbeiteområdene, men at et mindre areal blir berørt.

I forhold til områdene vest for Oslofjorden skiller Trysil seg fremdeles ut med lavere beitegrader, elg i bedre kondisjon og mye lavere tettheter av *ROS*-artene, noe som indikerer en annen sammensetning av sommerdietten.

Bakgrunn

Trysil og Engerdal Utmarksråd er ansvarlige for gjennomføringa av beiterregistreringen. Innenfor området er der 4 elgregioner, Ljørdalen Viltstellområde, Elgregion Trysil Øst, Sve-Nor Älg og Elgregion TRÅ. Av disse regionene deltok de tre førstnevnte i beiterregistreringene i 2004, 2005, 2006 og 2007. Man ønsker gjennom beiterregistreringer å se på beitetrykket og beitepotensialet i vinterbeiteområda og følge med på utviklinga i dette.

I 2004 var målsettingen for beiterregistreringen definert som følger:

”Beitetakseringen skal i første rekke besvare spørsmålet om vi i dag har et større beitepress enn det bør være sett ut fra et ønske om optimal beiteproduksjon, biologisk mangfold og reduserte skadevirkninger for skogbruket. I tillegg vil vi få et målbart (tallfestet) grunnlag til å gjennomføre enkle overvåkninger i åra som kommer”.

Det ble utarbeidet egne rapporter etter beiterregistreringene i 2004, 2005 og 2006¹ hvor de ulike momentene ble vurdert. Konklusjonen i 2006 ble oppsummert som følger:

”Resultata fra 2006 bekrefter det man så i 2004 og 2005. De viktigste fôrressursene i ungsbogen i vinterbeiteområdene utgjøres av furu og bjørk. Beitepresset i Trysil er fremdeles mindre enn beitepresset observert i ØRE og Telemark/ Sørlandet, men viser ei motsatt utvikling. I Trysil øker beitepresset. Man ser også tegn til at beitepresset øker uten at elgtettheten ser ut til å øke, noe som kan tolkes som klare tegn på overbeiting.

Det er store forskjeller i de tre regionene i Trysil. Beitepresset er klart størst i Trysil Øst, hvor furu blir klart overbeita og hvor også bjørk i stor grad blir utnyttet. Erfaringsmessig står man her i fare for å komme i en situasjon med redusert kondisjon i elgbestanden. Foreløpig står man trolig ikke i fare for kondisjonsreduksjon i Sve-Nor og Ljørdalen, men beitepresset øker også her, med økte kostnader for skogbruket og fare for redusert fôrproduksjon som resultat.”

Taksten i 2007 er den fjerde taksten på rad. I tillegg får man stadig bedre erfaringstall fra andre områder som man kan sammenligne med.

¹ Gangsei, 2004, Gangsei 2005 og Gangsei 2006.

Metode

Beitetakseringa skjer på bestand i hogstklasse II, dvs. ungskog. Trær og busker takseres. Det blir registrert antall, høyde og beitegrad for *furu*, *bjørk*, *vier*, *ROS* (rogn osp og selje) og *einer*. Resultata viser dermed i hvor stor grad disse plantene utgjør fôrgrunnlag for elgen, og i hvilken grad de er beitet siste år. Siden elgen har ulik preferanse for de ulike artene forteller taksten oss mye om beitepresset i et område.

For eksempel er det slik at et høyt beitepress på *bjørk*, som er en lite foretrukket beiteplante, viser at beitetrykket er hardt. Lavt beitepress på *furu* som er en mer foretrukket beiteplante indikerer lavt beitepress. *ROS* er ei gruppe med stor utbredelse i store deler av Norge. *ROS* er svært høyt preferert av elgen. Tettheten av *ROS* er svært liten i Trysil, noe som reduserer verdien av beitegraden for *ROS*, som grunnlag for å vurdere beitepress og for sammenligning med andre områder. For å forenkle noe er *vier* tatt med i *ROS*-gruppa i denne rapporten.

Beitegradene blir oppgitt i %. Beitegraden angir hvor stor andel av de nye skuddene som ble beitet siste vinter. Begrepet ”overbeiting” er omdiskutert og noe vagt definert. Som en tommelfingerregel regner man med at plantene tåler en gjennomsnittlig beitegrad på 35 % på bestandsnivå uten at deres produksjonsevne reduseres. I den grad vi benytter begrepet ”overbeiting” viser dette til en høyere uttaksprosent enn 35 % for en beiteart på bestands-, region- eller kommunenivå.

For mer nøyaktig beskrivelse av takstmetoden og utregninger vises det til rapporten fra 2004² og ”Veiledning i elgbeitetaksering”³.

Feltarbeid

Feltarbeidet ble gjennomført i perioden 16.04.07 til 09.06.06. Registratorene var Jan Foss, Trond Østby, Runa Elisabeth Skyrud og Vegard Lans Pedersen.

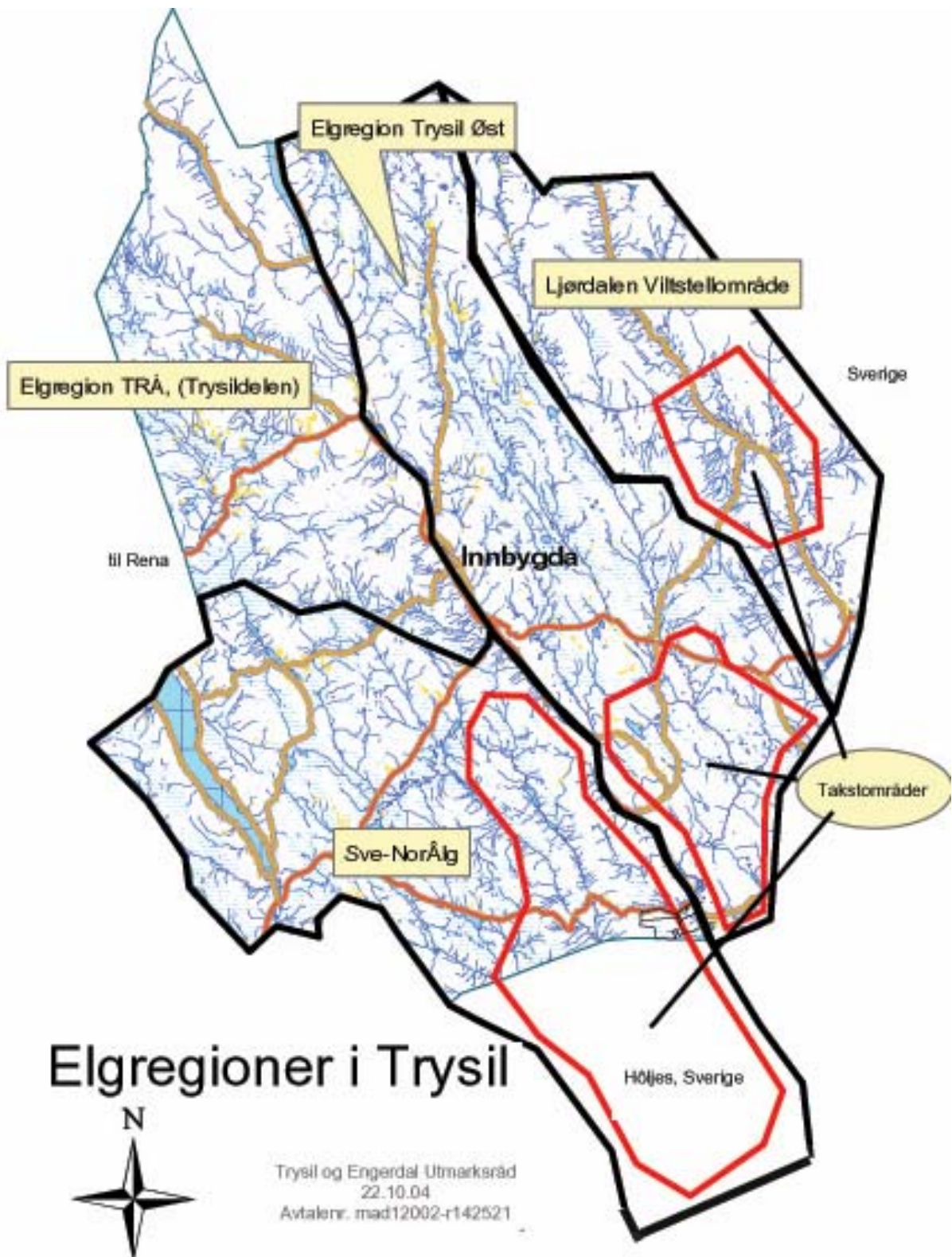
Plotting og rapportering

Faun Naturforvaltning AS mottok data ferdig plotta i Excel-fil, og har benyttet dette til tolking og rapportering. Data er overført til Access-database for å forenkle dataarbeidet. Resultata er levert i form av denne rapporten i elektronisk form.

² Gangsei 2004.

³ Solbraa, 2002.

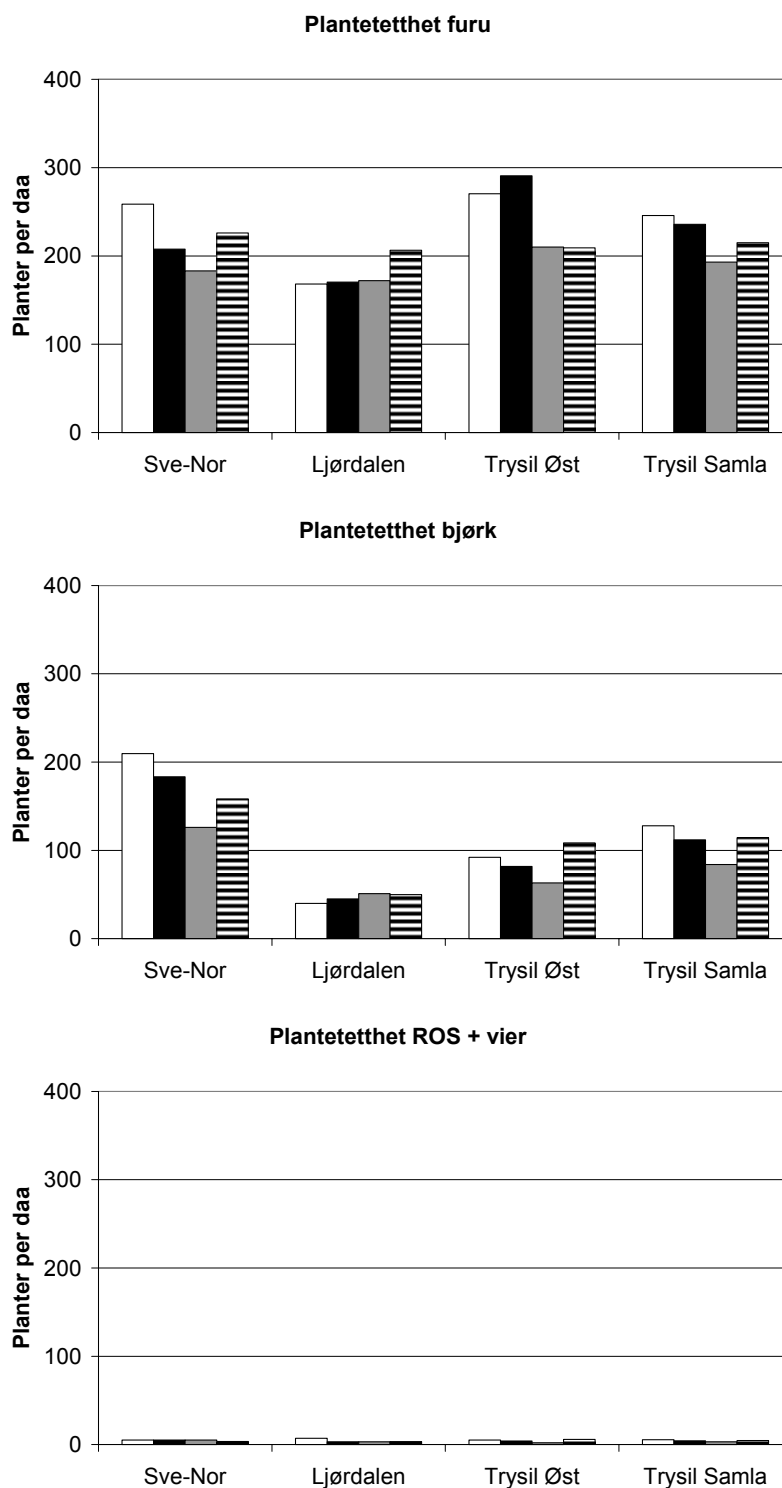
Resultat

Figur 1: Oversikt over elgregionene og takstområda.

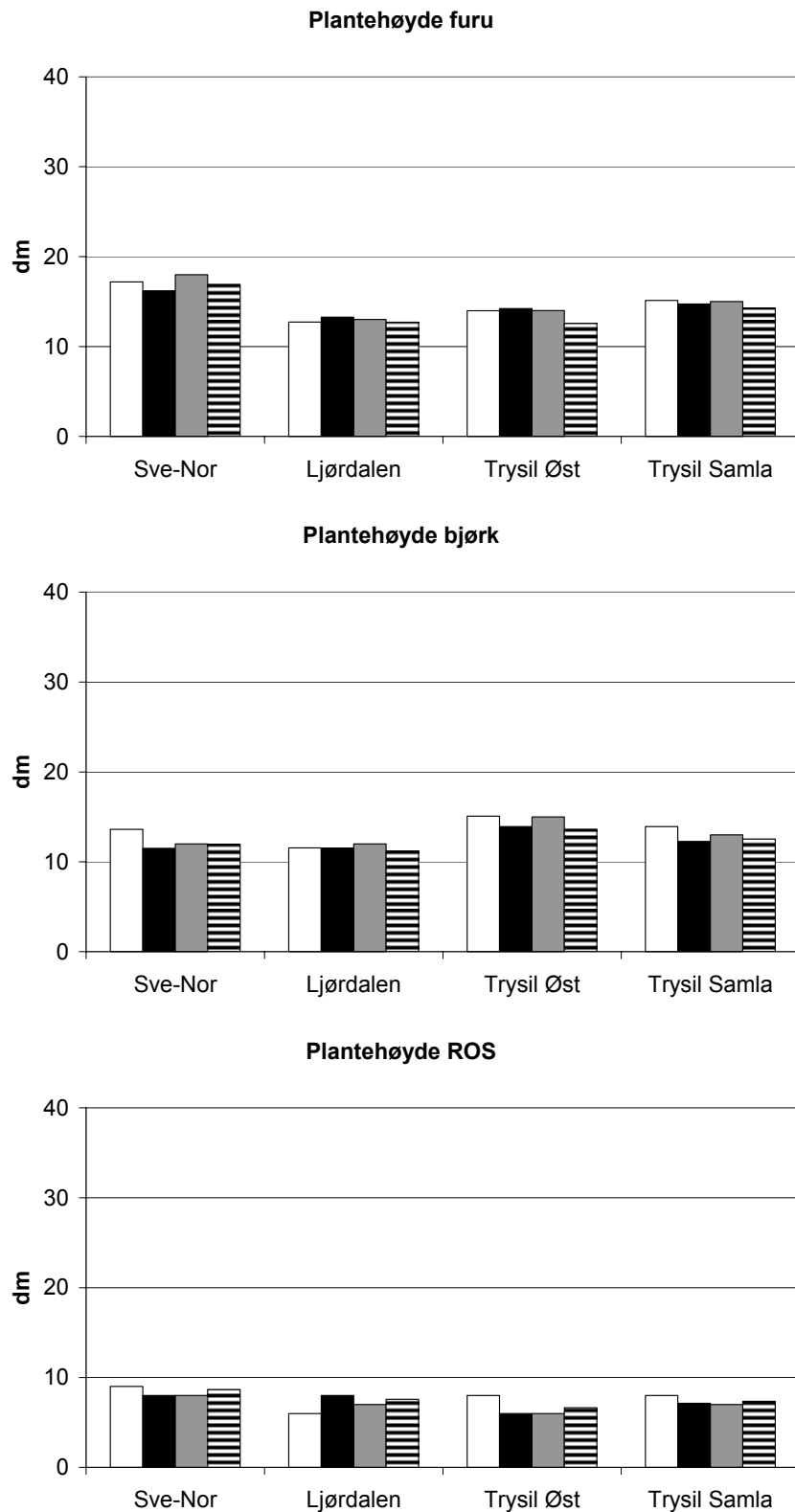
Hele Trysil, (samla) og sammenligninger mellom regionene.

Plantetetthet

Figur 2: Gjennomsnittlig antall planter per daa for furu (øverst), bjørk (midten) og ROS (nederst) i de tre regionene og for Trysil samla. Resultata fra 2004 med hvite søyler, fra 2005 med svarte søyler, fra 2006 med grå søyler og fra 2007 med stripete søyler.

Plantehøyder

Figur 3: Gjennomsnittlig høyde for furu (øverst), bjørk (midten) og ROS (nederst) i de tre regionene og for Trysil samla. Resultata fra 2004 med hvite søyler, fra 2005 med svarte søyler, fra 2006 med grå søyler og fra 2007 med stripete søyler.

Furu og *bjørk* er de to dominerende indikatorartene i Trysil. *ROS +vier* og *einer* er bare sporadisk til stede, henholdsvis 4 og 1 plante per daa i gjennomsnitt. Figur 2 viser at resultatene fra 2004, 2005 og 2007 er samsvarende med hensyn til plantetetthet. I 2006 ble det av en eller annen grunn registrert en noe lavere plantetetthet. Frem til og med 2006 har bestanda i Ljørdalen skilt seg ut med lavest tetthet av både *bjørk* og *furu*. I 2007 økte den registrerte tettheten av *furu* i Ljørdalen. Dette skyldes i hovedsak at der kom til 4 helt ”ferske” bestand med relativt høy tetthet av *furu*, mens bestanda som gikk ut hadde lavere tettheter av *furu*.

De registrerte plantetetthetene i Sve-Nor ble redusert i perioden 2004-06, men er noe høyere igjen i 2007 både for *furu* og *bjørk*. Forskjellene i plantetetthet mellom de ulike regionene er tydelig for *bjørk*, hvor tettheten er høyest i Sve-Nor og lavest i Ljørdalen. For *furu* er forskjellene per 2007 mindre enn foregående år. Forskjellene kan skyldes statistiske tilfeldigheter. Taksten i 2007 bekrefter en høy tetthet av *furu* på HK II i alle regionene, i overkant av 200 *furu* per daa i gjennomsnitt.

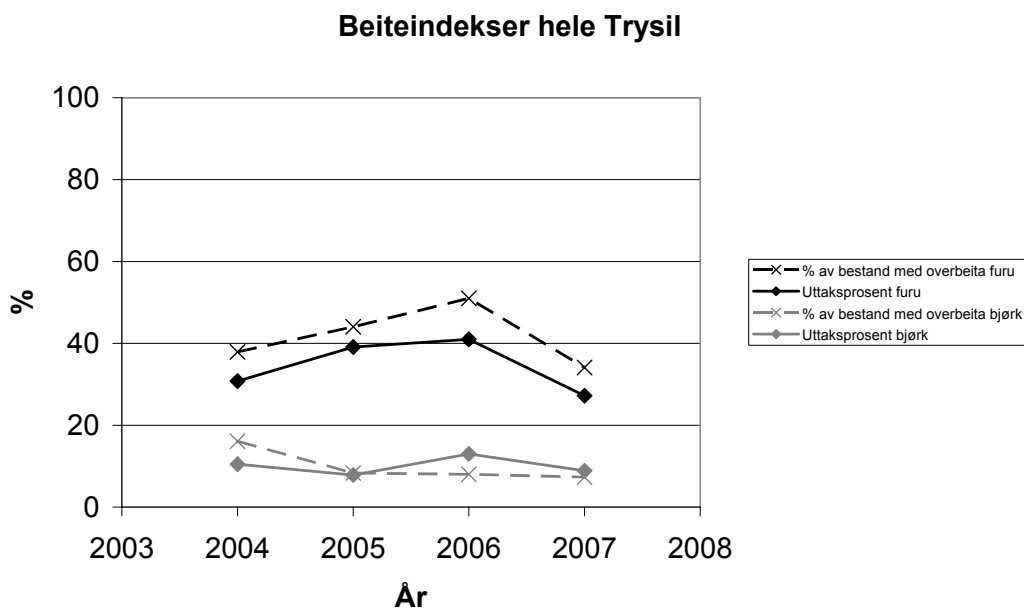
Figur 3 viser at *furu* er litt høyere enn *bjørk* i gjennomsnitt. Dette gjelder spesielt i Sve-Nor. I fjorårets rapport nevnte vi at forskjellene i høyde kunne skyldes blant annet dårlig vekst hos *bjørka* på lave furuboniteter. Vel så sannsynlig er det at lauvrydding i skogbruket setter *bjørka* tilbake i forhold til *furu*. *ROS* er betydelig lavere enn de andre treslaga, noe som klart viser at det lille som finnes av *ROS* er blitt hardt beita gjennom flere år.

Man merker seg at høydene i 2007 viser tegn på å være noe lavere for *furu* og *bjørk* sammenlignet med foregående år. Forskjellene er små. Som nevnt er der ”rekruttert” en del nye bestand, dette kan ”trekke ned” gjennomsnittshøyden. Man skulle likevel forvente at høydene økte noe siden mange av bestanda er taksert alle tre åra.

Beiteindekser

Tabell 1: Beiteindeksene for Trysil samla.

Hele Trysil	2004	2005	2006	2007
% av bestand med overbeita furu	38	44	51	34
Uttaksprosent furu	31	39	41	27
% av bestand med overbeita bjørk	16	8	8	7
Uttaksprosent bjørk	10	8	13	9

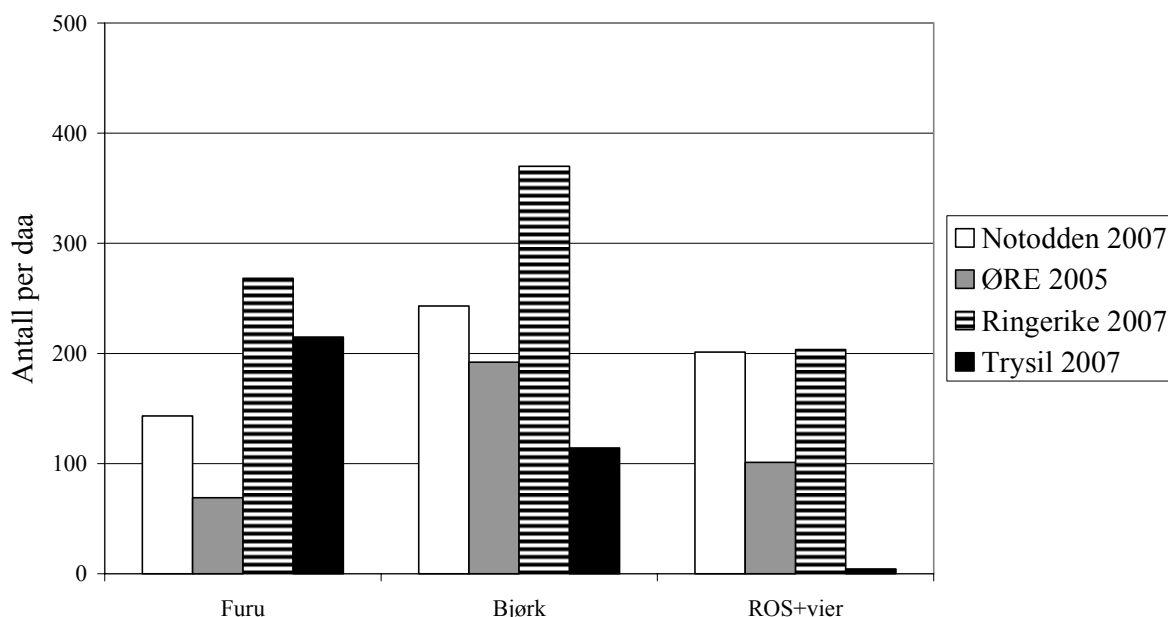
Figur 4: Beiteindekser for hele Trysil samla. Svarte beiteindekser gjelder furu, og grå gjelder bjørk. Beiteindeksene med "ruter" viser gjennomsnittlig beitegrad, mens "x-ene" viser andelen (i %) av bestanda hvor henholdsvis furu og bjørk er overbeita.

For *furu* såg man en trend i hele Trysil til at beitepresset økte i perioden 2004-06. I 2007 ser beitepresset ut til å være betydelig redusert på *furu*. Utslaga er tydeligst i Ljørdalen og Trysil Øst. Både uttaksprosenten, dvs. andel av kvisten som ble beitet, og andel av bestanda hvor *furu* var overbeitet er betydelig redusert fra 2006 til 2007. For Trysil sett under ett gikk uttaksprosenten av furukvist ned fra 41 % i 2006 til 27 % i 2007, og andelen bestand hvor *furu* ble overbeitet ble redusert fra 51 % til 34 %, jamfør tabell 1.

Figur 4 viser at beitepresset på *bjørk* ser ut til å ha vært ganske stabilt fra 2004 til 2007. Av figur 6 ser man at det er mange bestanda hvor *furu* er overbeita, men ikke *bjørk*, mens det ikke finnes et eneste bestand i Trysil (med tettheter over 50 planter per daa for *furu* og *bjørk*) hvor *bjørk* er overbeita, men ikke *furu* i 2007. På Ringerike er det bare to eksempler på dette. Derimot er det mange eksempler på at *furu* er overbeita på bestanda hvor *bjørk* ikke er overbeita i begge kommunene. Dette bekrefter den "gamle" kunnskapen om at elgen foretrekker *furu* fremfor *bjørk*. En annen måte å se det på er at elgen ikke beiter *bjørk* vinterstid så lenge det finnes annet fôr tilgjengelig. Med unntak av Trysil Øst ser beitepresset på *bjørk* i Trysil ut til å være svært lavt.

Sammenligning med andre områder

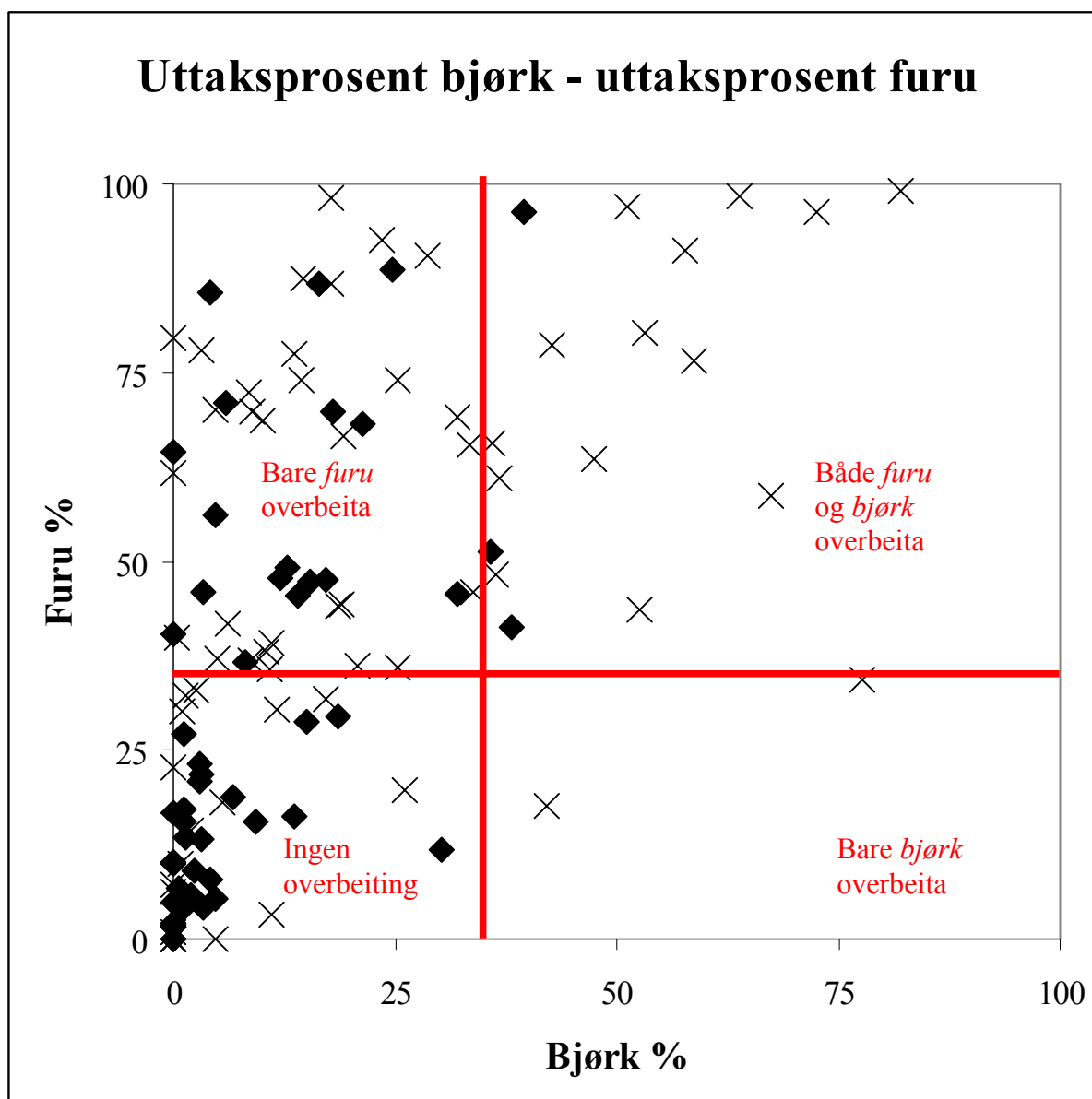
Gjennomsnittlig plantetetthet, ulike område

Figur 5: Sammenligning av registrerte plantetettheter for furu, bjørk og ROS + vier mellom områdene Notodden 2007 (hvite søyler, $n = 45$), Øvre Romerike Elgregion (ØRE) 2005 (grå søyler, $n = 81$), Ringerike 2007 (stripete søyler, $n = 85$) og Trysil 2007 (svarte søyler, $n = 85$).

Figur 5 viser sammenligninger i plantetettheter mellom noen områder med beitetaksering. I ØRE, Ringerike og Trysil er takstene lagt til vinterbeiteområdene, mens for Notodden sin del er bestanda fordelt over hele arealet. Man ser at Trysil, sammen med Ringerike har svært høye tettheter av *furu*. Tettheten av *bjørk* og *ROS* i Trysil er lavere sammenlignet med de andre områdene. Vi fremhever ofte at *ROS + vier* artene er et viktig **potensielt** elgbeite i fylkene vest for Oslofjorden, noe som blir gjenspeilet i høye tettheter av disse artene. På HK II i vinterbeiteområdene i Trysil kan man ikke påstå at *ROS + vier* artene har noen viktig potensiell funksjon. Man kan spekulere i om hardt beitepress over lang tid i vinterbeiteområdene i Trysil kan være en forklaring hvorfor disse artene har så lave tettheter i disse områdene.

I Trysil ser det ut til at elgen på grunn av trekk, samt beiteplantevalg om sommeren, har en langt mindre overlapp mellom vinter- og sommerdiett enn tilfellet er i fylka vest for Oslofjorden. Problemstillinger rundt beite i Trysil vil derfor i større grad dreie seg om (forstmessige) skader på *furu* og tilgang på vinterfôr, enn elgen sin kondisjon. Det er likevel verdt å merke seg at i områder hvor beitegraden på *bjørk* øker til opp mot eller over 20 %, så er hovedregelen at man også har kondisjonsproblemer i elgbestanden.

Figur 6: Sammenhengen mellom uttaksprosent for bjørk på x-aksen og uttaksprosent for furu på y-aksen. Et punkt per bestand. Bare bestand med mer enn 50 furu og 50 bjørk per daa er tatt med. 51 bestand fra Trysil 2007 ("ruter") og 64 bestand fra Ringerike 2007 (kryss). Røde linjer er trukket på 35 % uttaksprosent.

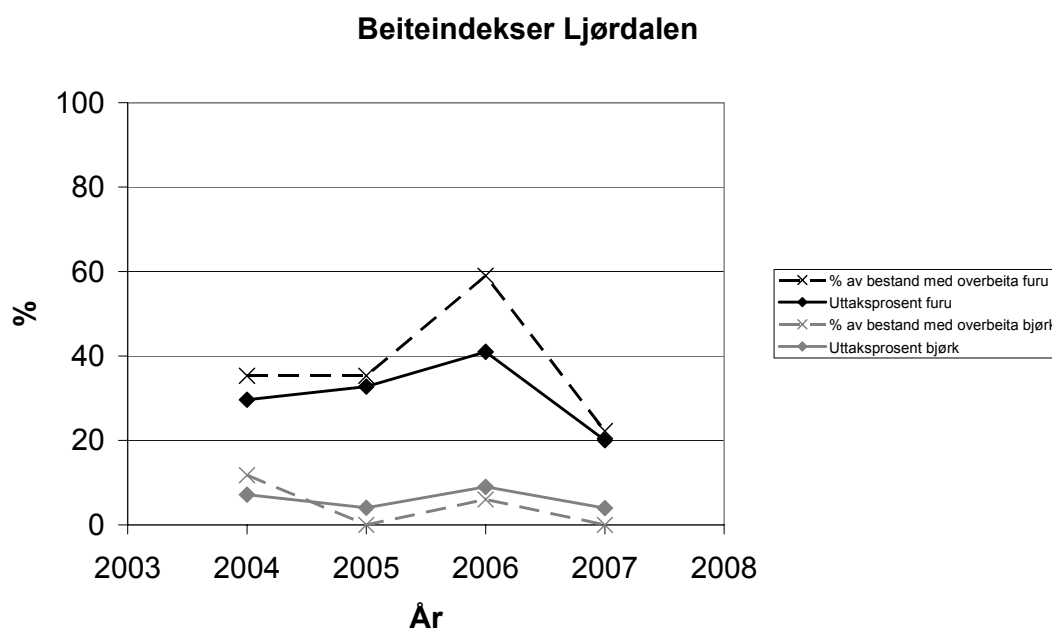
Figur 6 viser at bare 3av bestanda i Trysil med mer enn 50 *bjørk* per daa har en uttaksprosent på over 35 %. I disse bestanda er også uttaksprosenten for *furu* over 35 %. Derimot ser man at der er mange bestand hvor *furu* er overbeita, men der *bjørk* ikke er overbeita. Resultata fra Ringerike viser akkurat samme mønster. Det er rimelig å tolke disse resultata som at elgen ikke begynner å beite *bjørk* før der er "tomt" for fôr av bedre kvalitet (*furu*). På den andre side er beiting av *bjørk* et klart tegn på at det mangler fôr av høyere kvalitet.

Ljørdalen viltstellområde

Beiteindekser

Tabell 2: Beiteindeksene for Ljørdalen.

Ljørdalen	2004	2005	2006	2007
% av bestand med overbeita furu	35	35	59	22
Uttaksprosent furu	30	33	41	20
% av bestand med overbeita bjørk	12	0	6	0
Uttaksprosent bjørk	7	4	9	4

Figur 7: Beiteindekser for Ljørdalen. Svarte beiteindekser gjelder furu, og grå gjelder bjørk. Beiteindeksene med "ruter" viser gjennomsnittlig beitegrad, mens "x-ene" viser andelen (i %) av bestanda hvor henholdsvis furu og bjørk er overbeita.

Tabell 2 og figur 7 viser at beitepresset i Ljørdalen ser ut til å ha endra seg gjennom perioden 2003-07. Beitepresset, særlig på *furu* hadde en topp i 2006, men ser ut til å være redusert igjen i 2007 til et nivå som er det laveste registrerte gjennom perioden. Figur 2 viser at plantetettheten i Ljørdalen er lavere enn for Sve-Nor og Trysil Øst, spesielt for *bjørk*. Der er henholdsvis 207 *furu* og 50 *bjørk* per daa. Dette er en økning i plantetettheten for *furu*, noe som kan skyldes at de "nye bestanda" hadde forholdsvis høye tettheter av *furu*.

Beitepresset i Ljørdalen låg i 2007 ca på nivå med det man finner i Sve-Nor. Redusert beitepress i 2007 ser man først og fremst i Ljørdalen og Trysil Øst. Vinteren 2006/ 07 var relativt snøfattig, med lite markert trekk og relativt kortvarig opphold for elgen i vinterbeiteområdene (Runa Skyrud pers. medd). Slike forhold gjør trolig større utslag for beitepresset i Ljørdalen og Trysil Øst siden vinterbeitene i disse regionene utgjør en mindre andel av det totale arealet enn tilsvarende for Sve-Nor.

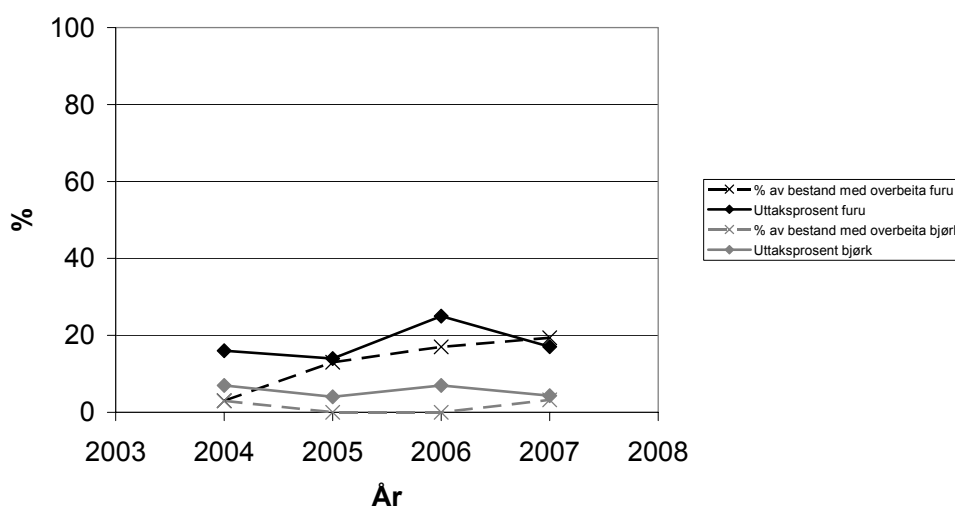
Sve-Nor Älg

Beiteindekser

Tabell 3: Beiteindeksene for Sve-Nor Älg.

Sve-Nor	2004	2005	2006	2007
% av bestand med overbeita furu	3	13	17	19
Uttaksprosent furu	16	14	25	17
% av bestand med overbeita bjørk	3	0	0	3
Uttaksprosent bjørk	7	4	7	4

Beiteindekser Sve-Nor

Figur 8: Beiteindekser for Sve-Nor Älg. Svarte beiteindekser gjelder furu, og grå gjelder bjørk. Beiteindeksene med "ruter" viser gjennomsnittlig beitegrad, mens "x-ene" viser andelen (i %) av bestanda hvor henholdsvis furu og bjørk er overbeita.

Tabell 3 og figur 8 viser at beitepresset i Sve-Nor synes å være ganske stabilt fra 2005/ 06 til 2006/ 07 etter at beitepresset hadde vist indikasjoner på å øke i perioden 2004-06. Figur 2 viser at plantetettheten registrert for furu i 2007 er svært jevn i de tre regionene, men at Sve-Nor skiller seg ut med høyere tetthet av bjørk, et forhold som går igjen i alle år med takseringer. I 2007 var der henholdsvis 226 *furu* og 158 *bjørk* per daa i gjennomsnitt på de takserte bestanda, nivå man kjenner igjen fra 2004 og 2005, men høyere enn registreringene i 2006.

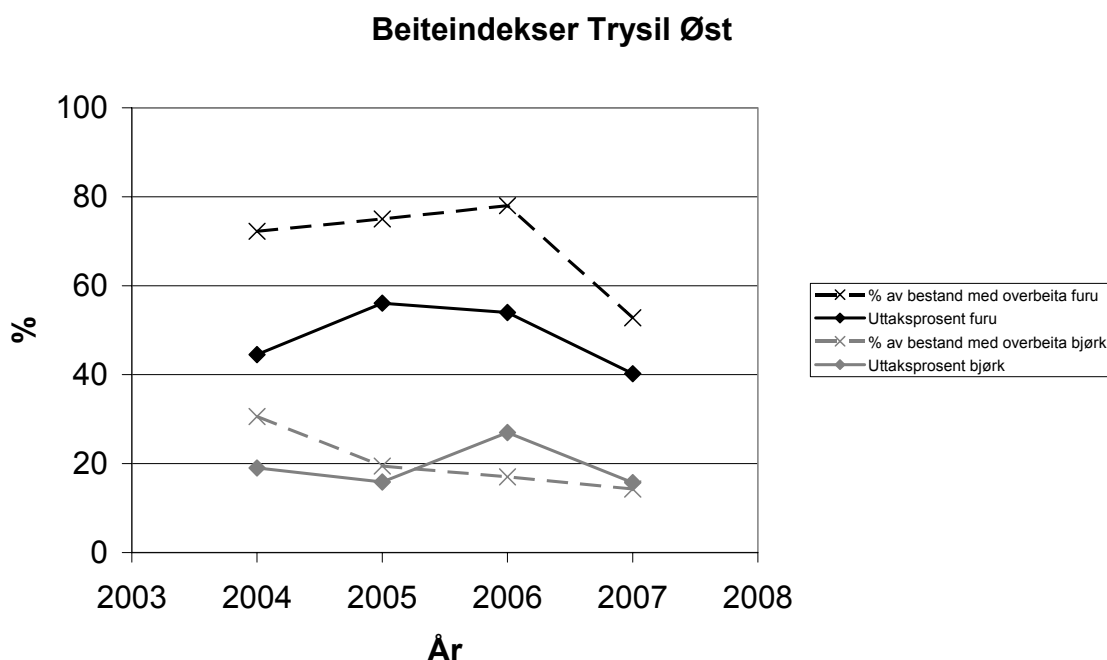
Beitepresset i Sve-Nor har vært lavere enn for de to andre vinterbeiteområdene. I 2007 såg man tydelig redusert beitepress både i Ljørdalen og Trysil Øst. Reduksjonen i beitepress i Sve-Nor er mindre markert. Resultatet er at beitetrykket på *furu* på de takserte bestanda ligger på ca. samme nivå i Ljørdalen og Sve-Nor, mens beitepresset fremdeles er høyere i Trysil Øst. Den gjennomsnittlige uttaksprosenten i Sve-Nor for *furu* ble noe redusert i 2007, fra 25 % i 2006 til 17 % i 2007, men andelen bestand med uttaksprosent på over 35 % for *furu* økte fra 17 til 19 %. Det lave beitepresset på *bjørk* man har observert i hele perioden viser at elgen fremdeles har tilgang til (vinter-)fôr av bedre kvalitet.

Trysil Øst Elgregion

Beiteindekser

Tabell 4: Beiteindeksene for Trysil Øst.

Trysil Øst	2004	2005	2006	2007
% av bestand med overbeita furu	72	75	78	53
Uttaksprosent furu	45	56	54	40
% av bestand med overbeita bjørk	31	19	17	14
Uttaksprosent bjørk	19	16	27	16

Figur 9: Beiteindekser for Trysil Øst. Svarte beiteindekser gjelder furu, og grå gjelder bjørk. Beiteindeksene med "ruter" viser gjennomsnittlig beitegrad, mens "x-ene" viser andelen (i %) av bestanda hvor henholdsvis furu og bjørk er overbeita.

Trysil Øst skiller seg fra de andre områdene ved at en større andel av de takserte bestanda blir skifta ut hvert år. Tabell 4 og figur 9 viser at beitepresset i Trysil Øst ser ut til å ha blitt redusert fra 2005/06 til 2006/07 etter at beitepresset holdt seg jevnt høyt på de takserte bestanda i perioden fra 2004 til 2006. Alle beiteindeksene ligger på sitt laveste observerte nivå i 2007. Figur 2 viser at plantetettheten i Trysil Øst er på høyde med Sve-Nor og Ljørdalen for *furu*, men at tettheten av *bjørk* er høyere i Sve-Nor. Der er henholdsvis 209 *furu* og 108 *bjørk* per daa, for *bjørk* er dette et betydelig høyere antall enn tidligere år.

Beitepresset i Trysil Øst er fremdeles markant hardere enn i Sve-Nor og Ljørdalen både for *furu* og *bjørk*. Gjennomsnittlig uttaksprosent for *furu* er 40 %. *Furu* blir overbeita, dvs. uttaksprosent >35 %, på 53 % av bestanda. Dette betyr et stort skadeomfang for skogbruket i vinterbeiteområdet. Det er imidlertid positivt at utnyttelsen av *bjørk* ser ut til å reduseres, selv om Trysil Øst fremdeles er det eneste området i Trysil hvor *bjørk* fremdeles blir beitet i betydelig grad.

Diskusjon

Etter takseringene i 2006 såg det ut til at beitepresset i Trysil hadde økt gjennom perioden 2004-06. I 2007 observerte man at beitepresset var redusert sammenlignet med 2006. Utslaga er tydeligst i Ljørdalen og Trysil Øst. Det har vært en bevist strategi å redusere elgtettheten i Trysil Øst, blant annet som følge av det betydelige beitepresset som er observert. På Hjorteviltregisteret (www.hjortevilt.no) ligger data frem til og med 2005 for Trysil. Frem til 2005 viser ikke "sett per dag" indeksen tydelige tegn på at elgtettheten i noen deler av Trysil er mye redusert. Man må uansett tolke det positivt at beitetrykket var tydelig lavere på de takserte bestanda i 2007.

I tillegg til at man i Trysil Øst har hatt en målsetning om å redusere elgtettheten ser man at arealmessig utgjør vinterbeiteområdene i Trysil Øst og Ljørdalen en mindre andel enn for Sve-Nor, jamfør figur 1. Følgen av dette vil være at beitepresset må forventes å være høyere i vinterbeiteområdene i Trysil Øst og Ljørdalen selv ved tilsvarende elgtettheter sett over det totale arealet. Man må også regne med at snøforholda har en større virkning på konsentrasjonen av elg i vinterbeitene i Trysil Øst og Ljørdalen enn i Sve-Nor ved at en "streng vinter" tvinger elgen sammen på de små områdene, mens mindre strenge vintre gir vilkår for at elgen står på andre areal over lengre tid. Disse effektene vil teoretisk, og forhåpentlig praktisk, være mindre i Sve-Nor siden vinterbeiteområdet her utgjør en større andel av totalarealet og elgen "uansett snøforhold" blir stående innenfor vinterbeiteområdet i vintermånedene.

Resultata fra 2007 bekrefter at beitepresset er klart hardest i Trysil Øst. Beitepresset i Sve-Nor og Ljørdalen var relativt likt i 2007. Selv om beitepresset ble redusert i 2007 i Trysil Øst ligger beitetrykket fremdeles opp mot nivå hvor man i andre områder i Norge har opplevd svekket kondisjon hos elgen.

Etter taksten i 2006 hadde man problem med å forklare at plantetettheten var redusert. Resultata fra 2007 indikerer at de lavere plantetetthetene man registrerte i 2006 var et unntak, plantetetthetene observert i 2007 ligger på nivå med tetthetene observert i 2004 og 05.

Beitetrykket, og med det skogskadene, innenfor vinterbeiteområdene i Trysil Øst og delvis Ljørdalen er mer markerte enn i Sve-Nor. Det totale berørte arealet er imidlertid større i Sve-Nor. Med andre ord blir det hardere skader på et mer konsentrert areal i Trysil Øst og Ljørdalen.

Konklusjon

Resultata etter beitetaksering i Trysil i 2007 viser et lavere beitepress i Trysil Øst og Ljørdalen. Trolig skyldes dette en kombinasjon av redusert elgtetthet og en vinter hvor elgen ikke sto lenge i vinterbeiteområdene. Man bør være forsiktig med å konkludere med trender å grunnlag av ett års observasjoner, men resultata fra 2007 bryter i alle fall med tendensen gjennom de tre foregående år da beitetrykket økte. Det har vært en målsetning i Ljørdalen og Trysil Øst om å redusere beitepresset. Resultata fra 2007 er positive sett i forhold til disse målsetningene.

Resultata fra 2007 bekrefter det man har observert tidligere år ved at de viktigste fôrressursene i ungslogen i vinterbeiteområdene utgjøres av *furu* og *bjørk*. Beitepresset i Trysil er lavere enn beitepresset observert i ØRE og Telemark/ Sørlandet.

Det er fremdeles forskjeller mellom de tre regionene i Trysil. Forskjellene var mindre markerte i 2007 enn de tidligere åra. Beitepresset er fremdeles klart størst i Trysil Øst, hvor *furu* blir klart overbeita og hvor også *bjørk* i stor grad blir utnyttet. Foreløpig står man trolig ikke i fare for kondisjonsreduksjon i Sve-Nor og Ljørdalen, hvor beitepresset, sammenlignet med andre områder, ligger på et moderat/ lavt nivå.

Litteratur

Gangsei, L.E. 2004. Elgbeiteregistrering i Trysil og omegn 2004. Faun Naturforvaltning AS, 3870 Fyresdal. 28s.

Gangsei, L.E. 2005. Elgbeitetaksering i Trysil og omegn 2005. Faun Naturforvaltning AS, 3870 Fyresdal.

Gangsei, L.E. 2006. Elgbeitetaksering i Trysil og omegn 2006. Faun- Rapport 040-2006. Faun Naturforvaltning AS, 3870 Fyresdal.

Solbraa, K. 2002. Veiledning i Elgbeitetaksering. Temahefte. Skogbrukets Kursinstitutt.

Vedlegg

1. Bestandsopplysninger
2. Gjennomsnittstall bestandsnivå
3. Hovedtall kommune- og regionnivå.

Vedlegg 1: Bestandsopplysninger⁴

Trysil Øst

Navn	UtmØst	UtmNord	Bonitet		Areal	G/BR/Tnr/ Bestnr.			Forbandt	Planteslag	
Anders Galaasen Tandheimteigen 59	371615	6788624	F	8	60	5	7	59	50*40	F	
Andre Kristiansen 31	379216	6785099	F	8	7	7	1	31	20*10		
Andre Kristiansen, 34			F	11	3	7	1	34	10*10		
Høgbergskomp. Grønengen-Katthøgda 44	370373	6779622	F	14	12	3	12	44	20*20		
Høgbergskomp. Tannånesteigen 119			F	11	46	3	12	119	50*30		
Høgbergskomp. Tannånesteigen 24	372263	6787478	F	8	15	3	12	24	25*20	P F	
Høgbergskomp. Tannånesteigen 40	373161	6788092			14	3	12	40			
Høgbergskomp. Tannånesteigen 59			F	8	13	3	12	59	20*20		
Høgbergskomp. Tannånesteigen 79	374637	6789376	F	11	31	3	12	79	40*25	M	
Høgbergskomp. Tannånesteigen 80			F	11	16	3	12	80	25*20		
Høgbergskomp. Tannånesteigen 81			F	8	38	3	12	81	40*30	P F	
Lars H. Nordgaard, 2	367135	6779137	F	17	200	3	7	2	80*80		
Lars H. Nordgaard, 4	368006	6779924	F	17	24	3	7	4			
Lars H. Nordgaard, 8	368753	6779693	F	11	20	3	7	8	30*20		
Morten Lutnæs, 3, 27 Taksert deler av best	373316	6776747	F	11	93	1	1	3	27	35*20	M F
Peder Anker 30	372776	6771652	F	11	20	1	17	1	30	35*20	F
Peder Anker, 4			F	11	50	1	17	1	4	35*25	P F
Rolf Kvile Kokkora 157	372351	6783211	F	11	19	5	45	2	157	25*20	
Rolf Kvile Kokkora 67	371570	6782007	F	14	17	5	45	2	67		
Rolf Kvile Kokkora 69			F	11	5	5	45	2	69	15*10	
Rolf Kvile Kokkora 83	371235	6782915	F	11	10	5	45	2	83	20*15	
Rolf Kvile Nesteigen 51	368264	6791615	F	14	18	5	45	4	51	30*20	
Snorre Grønnæss Nesteigen 85	368155	6776822	F	11	50	3	1	2	85		
Solveig A. Flermoen, 10	380208	6789035	F	11	21	6	20	1	10	35*20	
Statskog Knappfallteigen 114 Taksert deler.	375141	6778934	F	11	52			1	114	35*30	M?

⁴ Bestand merka rødt er taksert for første gang i 2007.

Navn	UtmØst	UtmNord	Bonitet	Areal	G/BR/Tnr/	Bestnr.	Forbandt	Planteslag
Statskog Knappfallteigen 115	375064	6778579	F 11	95	1	115	50*40	M
Statskog Knappfallteigen 48 - Taksert ulike deler	373372	6778214	F 11	138	1	48	25*20	M
Trysil kommuneskog, 209, 23, Bjønnbekkmora			F 8	67	209	23	50*40	
Trysil kommuneskoger 106, 19	372130	6779799	F 14	483	106	19		
Trysil kommuneskoger 106, 26	370749	6778070	F 11	360	106	26		
Trysil kommuneskoger KF, 101, 11,2	375122	6774542	F 14	10	101	11	20*15	M
Trysil kommuneskoger KF, 101, 16,2	375165	6775593	F 14	8	101	16	15*10	M
Trysil kommuneskoger KF, 104, 1	369679	6772913	F 11	40	104	1	40*35	
Trysil kommuneskoger, 104, 14-1	371255	6773278	F 11	8	104	14	15*15	
Trysil Kommuneskoger, 105-20,2	373013	6776050	F 14	120	105	20	50*40	M
Trysil kommuneskoger, 107, 36-2	374932	6778293	F 11	10	107	36	20*15	

Sve-nor, Nor

Navn	UtmØst	UtmNord	Bonitet	Areal	G/BR/Tnr/	Bestnr.	Forbandt	Planteslag		
Aud Marit Grønset, Del av bestand			F 11	10	68	1	1	49	20*15	M
Geir Mykleset			F 11	7	68	21	1	34	15*10	P F
Geir Mykleset, Går over grensen til nabo i sør 69/7	365916	6777869	F 11	8	68	21	1	20	15*15	
Johan Sætre			F 11	8	68	3		7	20*15	
Johan Sætre			F 14	35	68	3		62	35*35	P/MF
Lerbak, Nævvagrøttvegen			F 11	72	70	14	3	1	50*40	
Mysen (tidl. Løkken), Går ut - for gammelt	365396	6778259	F 11	5	68	22	1	22	15*10	P F
Ola Rundfloen			F 11	8	69	29	2	30	20*15	F
Ola Rundfloen			F 11	50	69	29	2	31	40*40	P F
Ola Rundfloen			F 11	8	69	4	1	51	20*15	F
Sætre/Akre, Taksert 10 da av bestand.	359113	6776192	F 11	10	70	50		175	20*15	M

Sve-nor, Sve

Navn	UtmØst	UtmNord	Bonitet	Areal	G/BR/Tnr/	Bestnr.	Forbandt	Planteslag
Gunnar Lander, Vithammaren			F 11	30				M
Gunnar Lander, Åshem			F 11	12			20*15	M F
Stora Enso, Husberget			F 13	40	103	622		P+M F
Stora Enso, Hällberget			F 12	70	102	700	50*40	M
Stora Enso, Høljåsen			F 12	149	103	49	35*25	M F
Stora Enso, Kuvan			F 12	185	103	390	60*40	M
Stora Enso, Kuvan			F 12	35	103	605	35*35	P+M F
Stora Enso, Kuvan			F 12	106	103	238	35*20	P+M F
Stora Enso, Røknølen			F 11	78	102	378	50*40	P F
Stora Enso, Råknipen			F 12	110	102	431	50*40	P/MF
Stora Enso, Säterknipen			F 11	57	102	250	50*40	P F
Stora Enso, Tallåsberget			F 11	70	102	1150	35*35	M
Stora Enso, Tallåsberget			F 12	43	103	53	40*35	M
Stora Enso, Tallåsen			F 12	40	103	185	40*35	M
Stora Enso, Vinnåsarna			F 12	106	102	835	50*40	P+M F
Stora Enso, Vitberget			F 12	45	102	686	40*35	M
Sture Brinks, Klaråsen v/Høljan			F 11	35		121	35*35	P+M F
Sture Brinks, Uggleheden			F 11	30		95	35*30	M
Sve-nor,Sverige, Tattaråsen			F 12	113	101	604	40*40	P/MF
Sve-nor,Sverige, Vithammeren/			F 12	13	101	260	20*15	

Ljørdalen

Navn	UtmØst	UtmNord	Bonitet		Areal	G/BR/Tnr/	Bestnr.	Forbandt	Planteslag
Jan Foss 9/290	0	0	F	11	8	9 290	0 290	20*15	P F
Jan Foss 9/7			F	8	13	9 7	195	20*15	F
Marit Solstad 9/158			F	11	15	9 158	82	25*20	P F
Statskog SF, Bolagsskog			F	11	72		19	50*40	P F
Statskog SF, Ljørdalen vest			F	11	22		779	35*20	M
Statskog SF, Ljørdalen vest			F	11	35		1213	20*15	M
Statskog SF, Ljørdalen vest			F	11	8		146	15*10	M
Statskog SF, Ljørdalen vest			F	11	19		570	20*15	M
Statskog SF, Ljørdalen vest			F	11	12		1249	20*15	M
Statskog SF, Ljørdalen vest			F	11	9		769	15*10	M
Statskog SF, Ljørdalen vest - Slettåsen			F	11	55		820	50*40	M
Statskog SF, Ljørdalen øst			F	11	27		558	20*15	M
Statskog SF, Ljørdalen øst			F	11	19		645	25*20	M
Statskog SF, Ljørdalen øst			F	11	10		319	15*10	M F
Statskog SF, Ljørdalen øst			F	11	90		285	20*15	M
Statskog SF, Ljørdalen øst			F	14	88		127	50*40	M
Statskog SF, Ljørdalen øst			F	8	32		230	35*30	M F K
Statskog SF, Ljørdalen øst			F	6	127		217	35*25	M F K

Vedlegg 2: Gjennomsnittstall bestandsnivå⁵

Trysil Øst

Navn	Dato	Taksator	Antall pr. fl.	Furu			Bjørk			ROS + V			Einer			
				Møkk	Tett	Høyde U%	Tett	Høyde U%	Tett	Høyde U%	Tett	Høyde U%	Tett	Høyde U%		
Anders Galaasen Tandheimteigen	04.06.2007	Trond Østby, Trysil	30	0	165	13	47	69	16	15	0			0		
Andre Kristiansen 31	04.06.2007	Trond Østby, Trysil	30	0	144	8	17	0			0			0		
Andre Kristiansen, 34	04.06.2007	Trond Østby, Trysil	30	0	139	9	33	13	20	0	5	11	17	0		
Høgbergskomp. Grønengen-	25.05.2007	Trond Østby, Trysil	30	0	83	8	65	80	13	0	0			0		
Høgbergskompaniet	05.06.2007	Trond Østby, Trysil	30	0	131	17	4	53	19	3	0			0		
Høgbergskompaniet	25.05.2007	Trond Østby, Trysil	30	0	43	8	81	117	15	2	0			0		
Høgbergskompaniet	05.06.2007	Trond Østby, Trysil	30	0	237	10	14	5	9	0	0			0		
Høgbergskompaniet	25.05.2007	Trond Østby, Trysil	30	0	64	15	60	48	17	0	5	8	0	0		
Høgbergskompaniet	29.05.2007	Trond Østby, Trysil	30	0	16	8	61	160	14	4	0			8	7	22
Høgbergskompaniet	29.05.2007	Trond Østby, Trysil	30	0	19	14	62	136	18	7	8	8	33	3	9	33
Høgbergskompaniet	05.06.2007	Trond Østby, Trysil	30	0	77	12	22	56	15	3	0			5	8	17
Lars H. Nordgaard, 2	24.05.2007	Trond Østby, Trysil	30	0	104	14	51	72	13	36	3	8	0	0		
Lars H. Nordgaard, 4	24.05.2007	Trond Østby, Trysil	30	0	72	15	46	69	11	32	0			0		
Lars H. Nordgaard, 8	22.05.2007	Trond Østby, Trysil	30	0	283	19	34	24	10	41	0			11	8	0
Morten Lutnæs, 3, 27 Taksert	30.05.2007	Runa Elisabeth	30	0	227	11	24	32	8	31	24	5	67	0		
Peder Anker 30	30.05.2007	Runa Elisabeth	30	0	715	10	40	104	10	0	0			0		
Peder Anker, 4	28.04.2007	Runa Elisabeth	30	0	424	13	0	51	14	0	3	10	67	0		
Rolf Kvile Kokkora 157	21.05.2007	Trond Østby, Trysil	30	0	40	11	22	77	22	7	0			0		
Rolf Kvile Kokkora 67	26.05.2007	Trond Østby, Trysil	30	0	141	11	41	24	12	30	3	12	0	0		
Rolf Kvile Kokkora 69	21.05.2007	Trond Østby, Trysil	30	0	117	13	65	40	20	44	0			0		

⁵ Bestand merka rødt er taksert for første gang i 2007.

Navn	Dato	Taksator	Antall pr. fl.	Furu Bjørk ROS + V Einer											
				Møkk	Tett	Høyde	U%Tett	Høyde	U%Tett	Høyde	U%Tett	Høyde	U%		
Rolf Kvile Kokkora 83	25.05.2007	Trond Østby, Trysil	30	0	123	12	36	24	13	11	0			0	
Rolf Kvile Nesteigen 51	26.05.2007	Trond Østby, Trysil	30	0	165	13	20	11	21	0	0			0	
Snorre Grønnæss Nesteigen 85	24.05.2007	Trond Østby, Trysil	30	0	203	20	23	59	17	3	0			0	
Solveig A. Flermoen, 10	29.05.2007	Trond Østby, Trysil	30	0	53	12	32	43	24	0	8	9	33	35 9 26	
Statskog Knappfallteigen 114	29.05.2007	Runa Elisabeth	30	0	360	6	87	131	8	16	8	5	100	0	
Statskog Knappfallteigen 115	29.05.2007	Runa Elisabeth	30	0	349	6	96	219	7	39	11	5	100	0	
Statskog Knappfallteigen 48 -	03.05.2007	Runa Elisabeth	30	0	171	12	68	104	12	21	24	6	56	0	
Trysil kommuneskog, 209, 23,	05.06.2007	Trond Østby, Trysil	30	0	83	14	2	51	15	0	0			0	
Trysil kommuneskoger 106, 19	24.05.2007	Trond Østby, Trysil	30	0	123	14	10	16	19	0	0			0	
Trysil kommuneskoger 106, 26	22.05.2007	Trond Østby, Trysil	30	0	163	17	7	48	20	0	16	8	28	0	
Trysil kommuneskoger KF, 101,	21.05.2007	Runa Elisabeth	30	0	568	16	45	317	14	14	16	5	83	0	
Trysil kommuneskoger KF, 101,	29.05.2007	Runa Elisabeth	30	0	461	16	29	784	13	15	32	7	83	5 6 0	
Trysil kommuneskoger KF, 104, 1	18.05.2007	Runa Elisabeth	30	0	323	17	19	211	15	7	5	13	17	0	
Trysil kommuneskoger, 104, 14-1	29.04.2007	Runa Elisabeth	30	0	480	16	48	320	15	17	11	10	75	0	
Trysil Kommuneskoger, 105-20,2	30.05.2007	Runa Elisabeth	30	0	405	11	41	272	12	38	27	5	93	0	
Trysil kommuneskoger, 107, 36-2	18.05.2007	Runa Elisabeth	30	0	264	5	89	61	15	25	0			0	

Sve-nor, Nor

Navn	Dato	Taksator	Antall pr. fl.	Møkk	Furu			Bjørk			ROS + V			Einer		
					Tett	Høyde	U%	Tett	Høyde	U%	Tett	Høyde	U%	Tett	Høyde	U%
Aud Marit Grønset, Del av	09.05.2007	Jan Foss, Trysil	30	0	136	11	56	75	8	5	0			0		
Geir Mykleset	26.04.2007	Vegard Lans	30	0	93	19	21	149	14	3	0			0		
Geir Mykleset, Går over grensen	16.05.2007	Runa Elisabeth	30	0	147	17	71	104	13	6	0			0		
Johan Sætre	26.04.2007	Vegard Lans	30	0	251	13	9	123	17	-33	0			0		
Johan Sætre	09.05.2007	Jan Foss, Trysil	30	0	203	20	29	235	9	19	5	7	100	0		
Lerbak, Nævvagrøttvegen	13.05.2007	Runa Elisabeth	30	0	416	19	21	21	8	63	3	6	100	0		
Mysen (tidl. Løkken), Går ut -	15.05.2007	Runa Elisabeth	30	0	109	16	70	144	14	18	3	5	100	0		
Ola Rundfloen	26.04.2007	Jan Foss, Trysil	30	0	109	11	37	77	12	8	0			0		
Ola Rundfloen	26.04.2007	Jan Foss, Trysil	30	0	152	15	49	312	11	13	3	9	0	0		
Ola Rundfloen	09.05.2007	Jan Foss, Trysil	30	0	216	15	86	64	8	4	3	7	100	0		
Sætre/Akre, Taksert 10 da av	09.06.2007	Runa Elisabeth	30	0	243	11	12	144	8	30	0			0		

Sve-nor, Sve

Navn	Dato	Taksator	Antall pr. fl.	Furu				Bjørk			ROS + V			Einer			
				Møkk	Tett	Høyde	U%	Tett	Høyde	U%	Tett	Høyde	U%	Tett	Høyde	U%	
Gunnar Lander, Vithammaren	26.04.2007	Vegard Lans	30	0	437	20	0	21	18	4	3	8	0	0			
<i>Gunnar Lander, Åshem</i>	<i>26.04.2007</i>	<i>Jan Foss, Trysil</i>	<i>30</i>	<i>0</i>	<i>573</i>	<i>15</i>	<i>5</i>	<i>261</i>	<i>14</i>	<i>5</i>	<i>11</i>	<i>8</i>	<i>17</i>	<i>3</i>	<i>6</i>	<i>0</i>	
Stora Enso, Husberget	02.05.2007	Jan Foss, Trysil	30	0	275	16	6	224	12	2	0			0			
<i>Stora Enso, Hällberget</i>	<i>04.05.2007</i>	<i>Jan Foss, Trysil</i>	<i>30</i>	<i>0</i>	<i>141</i>	<i>22</i>	<i>0</i>	<i>16</i>	<i>10</i>	<i>0</i>	<i>5</i>	<i>8</i>	<i>50</i>	<i>0</i>			
Stora Enso, Høljåsen	03.05.2007	Jan Foss, Trysil	30	0	293	16	15	149	20	1	11	10	67	0			
Stora Enso, Kuvan	02.05.2007	Vegard Lans	30	0	229	15	14	187	13	1	0			0			
<i>Stora Enso, Kuvan</i>	<i>03.05.2007</i>	<i>Vegard Lans</i>	<i>30</i>	<i>0</i>	<i>272</i>	<i>19</i>	<i>4</i>	<i>344</i>	<i>12</i>	<i>1</i>	<i>3</i>	<i>20</i>	<i>0</i>	<i>0</i>			
Stora Enso, Kuvan	03.05.2007	Jan Foss, Trysil	30	0	157	21	9	77	9	2	0			0			
Stora Enso, Røknølen	02.05.2007	Jan Foss, Trysil	30	0	165	19	27	24	9	4	0			0			
Stora Enso, Råknipen	02.05.2007	Vegard Lans	30	0	171	15	4	27	8	0	0			0			
Stora Enso, Säterknipen	02.05.2007	Jan Foss, Trysil	30	0	200	18	8	64	11	4	3	7	100	0			
Stora Enso, Tallåsberget	02.05.2007	Jan Foss, Trysil	30	0	211	23	7	179	9	0	3	9	67	0			
<i>Stora Enso, Tallåsberget</i>	<i>03.05.2007</i>	<i>Vegard Lans</i>	<i>30</i>	<i>0</i>	<i>173</i>	<i>15</i>	<i>27</i>	<i>144</i>	<i>18</i>	<i>1</i>	<i>8</i>	<i>10</i>	<i>100</i>	<i>0</i>			
Stora Enso, Tallåsen	02.05.2007	Jan Foss, Trysil	30	0	205	13	2	197	10	0	5	11	0	0			
Stora Enso, Vinnåsarna	02.05.2007	Vegard Lans	30	0	200	17	2	123	9	0	0			0			
<i>Stora Enso, Vitberget</i>	<i>04.05.2007</i>	<i>Jan Foss, Trysil</i>	<i>30</i>	<i>0</i>	<i>187</i>	<i>13</i>	<i>13</i>	<i>301</i>	<i>8</i>	<i>3</i>	<i>8</i>	<i>6</i>	<i>44</i>	<i>0</i>			
Sture Brinks, Klaråsen v/Høljan	03.05.2007	Vegard Lans	30	0	245	20	16	181	10	9	5	7	50	0			
Sture Brinks, Uggleheden	03.05.2007	Jan Foss, Trysil	30	0	379	17	5	435	12	0	11	8	42	16	8	11	
Sve-nor,Sverige, Tattaråsen	03.05.2007	Jan Foss, Trysil	30	0	160	19	17	219	13	1	0			0			
Sve-nor,Sverige, Vithammeren/	26.04.2007	Vegard Lans	30	0	259	21	10	285	14	0	13	10	40	0			

Ljørdalen

Navn	Dato	Taksator	Antall pr. fl.	Furu				Bjørk			ROS + V			Einer			
				Møkk	Tett	Høyde	U%	Tett	Høyde	U%	Tett	Høyde	U%	Tett	Høyde	U%	
Jan Foss 9/290	16.04.2007	Jan Foss, Trysil	30	0	99	19	17	3	8	0	3	7	0	0			
Jan Foss 9/7	14.05.2007	Jan Foss, Trysil	30	0	141	12	4	0			0			0			
Marit Solstad 9/158	14.05.2007	Jan Foss, Trysil	30	0	109	19	49	19	10	24	8	7	100	3	6	0	
Statskog SF, Bolagsskog	14.05.2007	Jan Foss, Trysil	30	0	69	24	19	24	21	0	32	8	47	5	9	0	
Statskog SF, Ljørdalen vest	16.04.2007	Jan Foss, Trysil	30	0	141	10	16	59	11	14	0			0			
Statskog SF, Ljørdalen vest	20.04.2007	Jan Foss, Trysil	30	0	197	9	17	333	11	0	0			3	6	100	
Statskog SF, Ljørdalen vest	24.04.2007	Vegard Lans	30	0	347	15	2	56	17	0	3	9	0	0			
Statskog SF, Ljørdalen vest	24.04.2007	Vegard Lans	30	0	315	14	17	19	13	19	0			0			
Statskog SF, Ljørdalen vest	14.05.2007	Jan Foss, Trysil	30	0	299	10	10	56	10	0	0			0			
Statskog SF, Ljørdalen vest	14.05.2007	Vegard Lans	30	0	232	11	3	3	7	0	0			0			
Statskog SF, Ljørdalen vest -	16.05.2007	Jan Foss, Trysil	30	0	117	13	48	117	9	12	8	7	100	0			
Statskog SF, Ljørdalen øst	20.04.2007	Jan Foss, Trysil	30	0	131	11	17	24	9	7	0			0			
Statskog SF, Ljørdalen øst	20.04.2007	Jan Foss, Trysil	30	0	149	19	2	3	15	0	3	10	67	0			
Statskog SF, Ljørdalen øst	08.05.2007	Vegard Lans	30	0	317	11	0	67	11	0	0			0			
Statskog SF, Ljørdalen øst	08.05.2007	Vegard Lans	30	0	253	9	46	80	11	3	0			0			
Statskog SF, Ljørdalen øst	09.05.2007	Vegard Lans	30	0	427	12	58	0			0			0			
Statskog SF, Ljørdalen øst	09.05.2007	Vegard Lans	30	0	189	12	15	27	12	0	0			0			
Statskog SF, Ljørdalen øst	10.05.2007	Vegard Lans	30	0	184	16	16	11	11	8	3	8	100	0			

Vedlegg 3: Gjennomsnittstall region- og kommunenivå

Region	Møkk			Furu			Bjørk			ROS + vier			Einer		Antall bestand
	Tetthe	Tetthe	Høgde U %	Tetthe	Høgde	U %	Tetthe	Høgde	U %	Tetthe	Høgde	U %	Tetthe	Høgde	
Ljørdalen 2007	0	207	13 20	50	11	4	3	8	61	1	7	25	18		
Sve-Nor 2007	0	226	17 17	158	12	4	3	9	51	1	7	10	31		
Trysil Øst 2007	0	209	13 40	108	14	16	6	7	65	2	8	19	36		
Trysil totalt 2007	0	215	14 27	114	13	9	4	7	60	1	8	18	85		